

Rapportage 1^e kwartaal invoering recycle-tarief

Inleiding

Met ingang van 1 januari 2021 werkt de gemeente Noordoostpolder met het recycle-tarief; de nieuwe manier van het berekenen van de afvalstoffenheffing. De gemeente wil met het systeem inwoners stimuleren om hun afval nog beter te scheiden. Deze rapportage beschrijft de resultaten en bevindingen van het eerste kwartaal met het recycle-tarief. Daarbij wordt ingegaan op de volgende aspecten:

- ontwikkeling afvalaanbod;
- de kwaliteit van het aangeleverd afval;
- zwerfafval, vervuiling en dumping;
- communicatie / HVC-app.

Voor uitspraken over financiën is het op dit moment nog te vroeg. Dit nemen we op in de evaluatie van het recycle-tarief die zoals afgesproken volgt na twee jaar, oftewel begin 2023.

Doelstellingen

De raad heeft januari 2020 als doelstelling vastgesteld dat er in 2025 nog maximaal 60 kg huishoudelijk restafval per persoon per jaar wordt aangeboden. Daarnaast heeft de raad – naar aanleiding van een motie – een aanvullende ambitie vastgesteld voor 2030 waarin nog maar 30 kg huishoudelijk restafval per inwoner per jaar wordt aangeboden.

Huishoudelijk restafval bestaat uit een fijne fractie die huis aan huis – middels minicontainers of ondergrondse containers - wordt ingezameld en grof restafval dat bij de milieustraat wordt gebracht.

We hadden ingeschat met het recycle-tarief het eerste jaar na invoering (2021) op 110 kg restafval per inwoner per jaar uit te komen. De verhouding daarbij is 90 kg fijn restafval en 20 kg grof restafval.

In de oude situatie (2019) werd er 142 kg restafval per jaar ingezameld per inwoner (122 kg fijn restafval & 20 kg grof restafval). Daarbij bestond het fijn restafval voor het merendeel uit herbruikbare grondstoffen (zie schema).

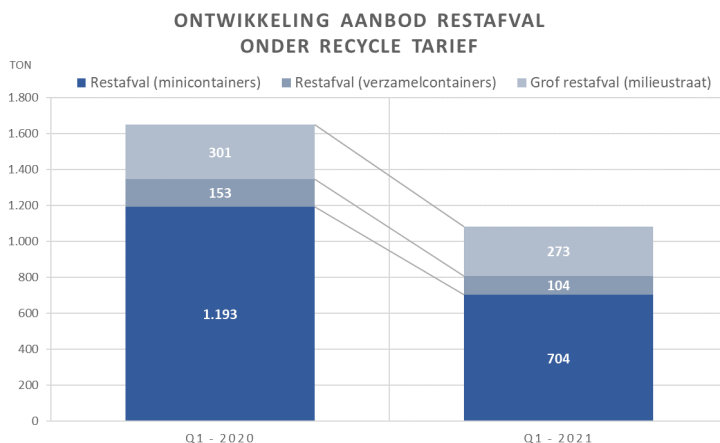

Ontwikkeling afvalaanbod

In de eerste drie maanden van 2021 is de hoeveelheid huishoudelijk restafval door de invoering van het recycle-tarief fors afgenomen ten opzichte van dezelfde periode in 2020. In totaal is er in het eerste kwartaal 566 ton restafval minder ingezameld dan in het eerste kwartaal van 2020 (-34%).

Gemiddeld genomen is in het eerste kwartaal 2021 23 kilogram restafval per inwoner ingezameld. Als deze lijn zich vergelijkbaar doorzet in de rest van 2021, dan komen we onder de 100 kg restafval per inwoner.

Restafval (*)	Q1 - 2020	Q1 - 2021	Verschil t.o.v. 2020	
- Fijn restafval (minicontainers)	1.193 ton	704 ton	-489 ton	(-41%)
- Fijn restafval (verzamelcontainers)	153 ton	104 ton	-49 ton	(-32%)
- Grof restafval (milieustraat)	301 ton	273 ton	-28 ton	(-9%)
Totaal restafval	1.647 ton	1.081 ton	-566 ton	(-34%)
(*) laagbouw + hoogbouw				

Naast een verminderd aanbod qua tonnen restafval is er ook een forse daling van de frequentie waarmee bewoners hun restafvalcontainer aanbieden voor lediging. Vòòr invoering van het recycle-tarief bedroeg het aanbodpercentage ca 90%. In het eerste kwartaal van 2021 is dit gedaald naar 47%.

Bewoners bieden door de invoering van het recycle-tarief bewuster en daardoor minder frequent hun minicontainer aan voor lediging. Inzamelroutes kunnen hierdoor efficiënter gereden (gaan) worden.

Waar we voor restafval een (verwachte) daling constateren, zien we dat in het eerste kwartaal herbruikbare deelstromen in toegenomen mate gescheiden zijn aangeboden. De stijging varieert van +3% (GFT) tot +38% (glas).

Deelstromen (*)	Q1 - 2020	Q1 - 2021	Verschil t.o.v. 2020	
- GFT	1.439 ton	1.483 ton	+ 44 ton	(+3%)
- Plastic, Blik, Drinkpakken (PBD)	418 ton	512 ton	+94 ton	(+22%)
- Papier	616 ton	645 ton	+29 ton	(+5%)
- Glas	208 ton	287 ton	+79 ton	(+38%)
(*) laagbouw + hoogbouw				

Over het algemeen zijn de inzamelresultaten over het eerste kwartaal positief. Dit ondanks de aanhoudende pandemie waardoor er thuis meer afval vrij komt omdat inwoners meer thuis zijn.

We blijven het aanbod restafval op de voet volgen. Want na verloop van enkele maanden (bijvoorbeeld een half jaar) kunnen we beter concluderen of dit nog extra communicatie vraagt richting inwoners om te voorkomen dat zij hun minicontainer (bijna) iedere maand blijven aanbieden terwijl dit niet noodzakelijk zou moeten zijn. Ook bij de bewoners van hoogbouw is dit een punt van aandacht. Ook hen zullen we attenderen, wanneer het nodig is, om niet onnodig vaak gebruik te maken van de ondergrondse containers.

Kwaliteit aangeleverd afval

De kwaliteit van de PBD-fractie (plastic, blik en drinkpakken) meten we af aan de mate van vervuiling en afkeur van ingezamelde vrachten. Afkeur heeft als belangrijkste reden dat er teveel stoffen in het PBD worden aangeboden zoals landbouwfolies, netten, touwen, papier, metalen en harde plastics.

De eerste drie maanden van 2021 laten een substantieel beter beeld zien van de kwaliteit van het ingezamelde PBD dan in dezelfde periode in 2020. Zo is er 57% minder afkeur geweest. Per saldo is hierdoor in het eerste kwartaal van 2021 135 ton PBD meer gerecycled (+39%).

We hebben zicht op de gebieden waar vervuiling en daardoor afkeur van het PBD plaatsvindt. We proberen die terug te dringen door de juiste voorlichting te geven door afvalcoaches, die met de bewoners in gesprek gaan. Vervuilde containers worden niet geleegd. Aanpak van afkeur blijft ook de komende periode aan de orde.

Voor de andere deelstromen als GFT, papier, glas en textiel constateren we geen merkbare toename van de vervuilingsgraad sinds de invoering van het recycle-tarief. Bewoners blijven deze stromen schoon aanbieden.

Zwerfafval/vervuiling/dumping

Tijdens de nulmeting die uitgevoerd is in september 2020, zijn steekproefsgewijs containers door de hele gemeente bezocht. Daarbij is van elke locatie vastgelegd of de afvalbak of ondergrondse container vol was en of er zwerfvuil in de omgeving werd aangetroffen. Uit de nulmeting komt naar voren dat de gemeente Noordoostpolder een schone gemeente is waar weinig zwerfafval is aangetroffen. Op plekken in het centrum van Emmeloord waar eettentjes zijn, zie je meer zwerfafval van pizzadozen tot frietbakjes, maar over het algemeen zag het er ook daar op zondagavond schoon uit. Deze steekproef wordt vóór de zomer 2021 herhaald om de effecten van de invoering van het recycle-tarief te meten. Vooralsnog heeft het beeld zich gehandhaafd en zijn er geen signalen dat dumpingen en/of de hoeveelheid zwerfvuil zijn/is toegenomen. We hebben hierover nauw contact met boswachters en Mercatus om te vernemen of zij meer dan voorheen afval constateren waar het niet hoort.

Een nieuw fenomeen is wel de PBD inzameling bij hoogbouw. Bewoners bewaren volle zakken PBD niet altijd in huis tot de volgende ledigings-/inzamelronde, maar hangen deze direct aan de ondergrondse containers. Hierdoor lijkt het dat er meer gedumpt wordt dan anders. Ook merkt Mercatus op plekken waar men aan het verbouwen / renoveren is meer oneigenlijk afvalaanbod. We zitten hier echter bovenop en communiceren in voorkomende gevallen gericht naar de betreffende inwoners / complexen over de aanbiedregels voor afval.

Benodigde aanpassingen / maatwerk

Er is een groep inwoners vanwege een medische aandoening, die meer dan gewoonlijk afval hebben. Hiervoor is een regeling getroffen zodat deze mensen een financiële tegemoetkoming ontvangen.

De invoering van het recycle-tarief heeft een positief effect op de mate waarin herbruikbare grondstoffen gescheiden aangeboden worden. Dit vergt op een aantal punten aanpassingen. Zo is bij een aantal hoogbouwlocaties de beschikbare capaciteit voor gescheiden afgifte van GFT onvoldoende gebleken. Dit zorgde ervoor dat er soms GFT naast containers werd aangeboden. Hiervoor zijn inmiddels extra containers besteld die de komende tijd geplaatst worden. Ook merken we op een aantal plekken behoefte aan meer capaciteit voor papier. We zoeken hiervoor zoveel mogelijk maatwerkoplossingen. Dit kan variëren van het frequenter legen van containers tot het plaatsen / verstrekken van extra inzamelvoorzieningen aan / nabij clusters (hoogbouw) woningen.

Zoals eerder genoemd zien we bij hoogbouw dat zakken met PBD langere tijd aan de haken van de restcontainers hangen, omdat mensen het niet thuis willen en/of kunnen bewaren. Vooralsnog communiceren we de geldende aanbiedregels met de betreffende. Als dit niet afdoende is, dan overwegen we om voor deze stroom alsnog aparte inzamelvoorzieningen te plaatsen.

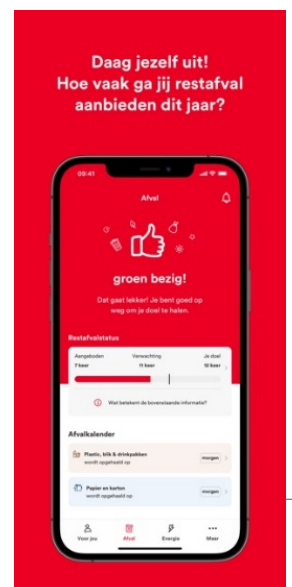
Communicatie / HVC app

We hebben voor invoering van het recycle-tarief uitgebreid ingezet op communicatie over het recycle-tarief en ook nu communiceren we hier regelmatig over. Het creëren van draagvlak was en is nog steeds een belangrijke pijler.

Belangrijk instrument hierbij vormt de nieuwe – speciaal voor inwoners van Noordoostpolder ontwikkelde - HVC afvalapp welke op 4 januari 2021 live ging. Vanaf dat moment konden inwoners de nieuwe app downloaden, een account aanmaken en zodoende inzicht krijgen in hun aanbiedgegevens. Op 5 januari startte een campagne op social media, diverse online media zoals nu.nl en offline media zoals de lokale krant om inwoners te wijzen op de nieuwe app. Ook zijn via de oude afval app verschillende meldingen gestuurd met de boodschap de nieuwe app te downloaden. Per eind maart 2021 is de nieuwe app 9.099 maal gedownload en hebben 5.500 gebruikers een account aangemaakt waarmee zij inzicht hebben in hun afvalaanbod.

De nieuwe app heeft alle functionaliteiten die de oude ook heeft, denk aan de afvalkalender, containerlocaties, de afvalwijzer en informatie over afval scheiden. De nieuwe app heeft als extra functionaliteiten:

- inzage in het aantal keer dat er restafval is aangeboden;

- de meldingen zijn uitgebreid;
- men kan chatten in de app;
- de tips zijn beter vindbaar;
- men kan navigeren naar locaties;
- en een doel instellen en daar adviezen op maat voor krijgen.

De eerste versie heeft in het begin wat problemen gehad, die zich met name op Android hebben voorgedaan. Er is daarom een paar dagen na de livegang al een nieuwe versie van de app live gegaan die veel problemen heeft opgelost. Inmiddels zijn er diverse updates van de app opgeleverd. Er wordt continu gewerkt aan het verbeteren van de app en elke maand wordt er een nieuwe versie opgeleverd die verbeteringen bevat.

Gebruik nieuwe app	
Totaal aantal downloads	9.099
- waarvan IOS:	4.250
- waarvan Android:	4.849
Aantal gebruikers dat een account heeft aangemaakt (inzicht in afval aanbod gegevens):	5.500
Device waar de app op wordt gebruikt:	
- mobiele telefoon	93,1%
- tablet	6,9%
Functioneren van app (% crash-free)	
- Android	98,17%
- IOS	100%

Daarnaast zijn en worden bewoners op meerdere alternatieve manieren geïnformeerd over de invoering van het recycle-tarief en mogelijkheden om afval zo goed mogelijk te scheiden. Voorbeelden hiervan vormen de brieven rond de omwisseling van containers, informatie op de gemeentelijke website, uitingen op social media en een begeleidende brief bij de aanslag afvalstoffenheffing. Door informatie bijvoorbeeld op www.noordoostpolder.nl/recycle-tarief in meerdere talen beschikbaar te stellen (naast Nederlands ook Pools, Arabisch, Engels) trachten we alle doelgroepen adequaat te bereiken / te informeren.

Bij communicatie uitingen wordt waar mogelijk aangesloten bij HVC-campagnes.

In de bijlage is een overzicht van communicatie uitingen opgenomen.

In het eerste kwartaal 2021 heeft het KCC van de gemeente iets meer dan 100 telefoontjes ontvangen over het recycle-tarief. Dit aantal valt relatief mee. De telefoontjes gingen vooral over de containers (omwisseling, kwijt, niet goed geleegd etc.) en medisch afval.